

To vrijedi u velikoj mjeri za gospodarstvo Hrvatske, to vrijedi i za kulturno područje. Mnogi mladi ljudi očituju sklonosti k prezaostrenim zahtjevima, jer se često zdrav nacionalni ponos krivo razumijeva. Jugoslavenski bi režim dobro učinio kad bi Hrvatima u tom pogledu dao više slobodnog prostora, a ne da uvijek kad netko ističe bilo što hrvatsko bude odmah obilježen kao ustaša. Beograd tim potpomaže razvitke koje zapravo nitko ne želi.

*Komentar Bavarskog radija
(Horst Wesseler), 13.IX.*

...Hrvate koji su skrenuli TWA Boeing s unutarameričkog leta na put preko Atlantika treba svrstati u lakšu kategoriju otmičara. Oni podsjećaju na one Ambonežane koji su prije devet mjeseci oteli čitav vlak i tjedan ga dana držali u svojoj vlasti. Njima je jedino do toga da nasilno upozore javnost na svoj problem, za koji drže da ga je svijet zaboravio.

"Westdeutsche Allgemeine", 13.IX.

...Medju onima koji danas vjeruju u hrvatski nacionalizam ili separatizam ima ustaško-nacističkih simpatizera ali takodjer i umjerenih, pa čak i ljevičara koji se protive beogradskom autokratskom režimu. Neki od njih vjeruju u terorizam, ali većina ne.

Beograd je, radi propagandističkih ciljeva, pojednostavnio stvar, pa sve hrvatske protivnike naziva ustašama, sramotno ime u očima goleme većine jugoslavenskih patriota.

*"New York Times", Malcolm Browne
(iz Beograda)*

Granica Istok-Zapad

Pod naslovom "Terorizam — dolazi li ga još?", melbournski list "The Sun" od 14. IX. donosi komentar, u kojem se predviđa da će Titovo slabo zdravlje dovesti do pojačane silovite kampanje sa strane nezadovoljnih Hrvata. Tu citamo:

...Druga tema uključuje pitanje o tome koju vrst pritiska treba nametnuti Hrvatima u njihovoj kampanji za "oslobodjenje" svoje domovine.

Jedna stvar je otvoreni terorizam, ustaškog stila. Političko ključanje nešto drugo — premda ne sasvim drugo kad je u pitanju jugoslavenski lonac pod pritiskom (*aluzija na lonac-bombu koja je eksplodirala u New Yorku — op. prev.*).

Razbijanje jugoslavenske federacije, nakon Titova odlaska, za većinu je analitičara velika mogućnost, a za mnoge i vjerojatnost.

Rusi, koji gledaju unaprijed, podupirali su jugoslavenske "kominformiste" (staljiniste), uglavnom Srbe, koji bi željeli gurnuti Jugoslaviju natrag u sovjetski orbit. Ti prosovjeti uključuju mnoge srpske vojne oficire.

Nasuprot tomu, Hrvatska i Slovenija, ekonomski najnaprednije republike unutar federacije, raspoložene su proturuskim, protusrpskim i u toj mjeri prozapadno u svome nacionalizmu...

Zapad je, sa svoje strane, potajno podržavao svoje prijatelje u Hrvatskoj i Sloveniji — ali bez obvezivanja na javno podupiranje njihova "oslobodjenja" od beogradske uprave.

Razbijanje Jugoslavije bilo bi napast za Moskvu da stane na stranu proruskih Srba i proširi svoju silu na obale Jadrana.

Bio bi to izazov Zapada kad bi se pristalo na zahtjeve da Hrvatska i Slovenija dobiju mogućnost odlučivanja o svojoj vlastitoj budućnosti.

Ukratko, nema mjesta u isti mah za uspješni hrvatski terorizam i propagandu i za istočno-zapadnu politiku détente. Ne, osim ako Moskva i Washington, da bi sačuvali détente — ili njenu vanjštinu — pristanu na

rješenje da se Jugoslavija podijeli po onoj 2000 godina staroj granici.

"Promašena propaganda"

*Uvodnik u "Washington Star" (15.IX.)
(izvatci):*

Svojom transatlantskom ucjenom, hrvatski su nacionalisti uspjeli da im njihove protujugoslavenske zahtjeve publiciraju četiri američke novine, koje su se pokorile zahtjevu FBI za kooperacijom. Ali samo lakovjeran Hrvat moći će to smatrati nekakvom pobjedom. Malo je ljudi pročitalo nečitljivu propagandu (misli se: jezično i po načinu obrade teme — op. prev.), i ona nije nikoga osvojila. Naprotiv, otmica je učinila samo to da je hrvatski nacionalizam pretvorila u prijetnju za nevine američke putnike. A to je fijasko neslučenih razmjera u javnom mišljenju. Podmetanjem bombe, koja je ubila newyorškog policajca koji ju je pokušao detonirati, hrvatski su teroristi svojoj stvari priljepili zločinačko obilježje koje se sada u Sjedinjenim Državama nadovezuje na prošla ubijanja jugoslavenskih diplomata u Europi.

I konačno, otmica je izbacila na površinu velikim dijelom iracionalnu antipatiju u američko-jugoslavenskim odnosima. Beograd je iskoristio ovaj slučaj da objavi pretjerani kritičizam protiv američkog gostoprimstva danom anti-titovskim emigrantima iz Jugoslavije, i etiketirao je dijeljenje otmičarske deklaracije kao "neprijateljski akt" — što je u diplomaciji ozbiljan izraz.

Predsjednik Tito trebao bi biti realističniji. Sjedinjene Države ne uživaju u tome da hrvatski separatisti vrše zločine u ovoj zemlji, ali kad se to dogodi, onda to postaje stvar američkog pravosuđa. Nema ni govora o tome da bi se ovdje mogao primijeniti jugoslavensko-komunistički pravni standard u eliminiranju neprijatelja beogradskog režima. Trebat će pronaći čvršće temelje nego što je to, ako se žele poboljšati odnosi između Sjedinjenih Država i Jugoslavije.

Što može Amerika učiniti za Hrvate?

Ugledni komentator brojnih listova u SAD, Harvey Ford, u članku "Što su mislili zračni gusari da može Amerika učiniti?" (15.IX.), piše:

...Hrvati naginju kulturno prema Europi i Zapadu, i pomalo gledaju s visoka na Srbe. Ako je vjerovati Hrvatima, Srbi su još uvijek okrenuti prema Istoku jer do danas nisu bili sposobni otresti se pogubnih posljedica zbog toga što su bili podložnici azijskoga imperija. Bez obzira je li to istina ili nije, nema sumnje o mržnji između Srba i Hrvata.

Ta su dva naroda bačena u zajedništvo nakon Prvog svjetskog rata, u novu državu Jugoslaviju, rasklimanu tvorevinu koju su načinili mirotvorci u Versaillesu. Brojčano jači Srbi još su pogoršali stvar time što su nametnuli zemlji strogu centralističku vladavinu. Nasilje je započelo 1928. s umorstvom jednog hrvatskog političkog vođe, i nastavilo se s promjenljivim intenzitetom sve do dana današnjega...

Gerilci koji su oteli zrakoplov TWA rekli su da su to učinili zato što Sjedinjene Države daju vojnu i gospodarsku pomoć Jugoslaviji i jer su htjeli američkom narodu svratiti pozornost na pravednost svoje ideje. Ako se mjeri po publicitetu, otmica se vjerojatno može smatrati uspješnom. Ali sjećanje na takvo nasilje obično traje do druge slične akcije. Napadaji na Amerikance zbog političkih razloga postali su tako općenita pojava da je